

κεφ. 16

«Φυτεύουμε τον κήπο
με λουλούδια.»

«Ποτίζουμε.»

«Σκαλίζουμε.»

κεφ. 16

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΦΥΤΩΝ

16.1 Παιδαγωγική αξία της καλλιέργειας των φυτών

Η καλλιέργεια φυτών αποτελεί μια δημιουργική δραστηριότητα, που προκαλεί μεγάλη απόλαυση στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα οποία ενθουσιάζονται και συγκινούνται, καθώς παρακολουθούν από κοντά τη διαδικασία ανάπτυξης των φυτών. Μέσα από τη συμμετοχή των παιδιών στην σπορά, στο φύτεμα και φροντίδα των διαφόρων φυτών, υλοποιούνται σημαντικοί παιδαγωγικοί στόχοι, όπως:

- ✓ Η ευαισθητοποίησή τους σε θέματα περιβάλλοντος και η δημιουργία οικολογικής συνείδησης με βιωματικό τρόπο.
- ✓ Η απόκτηση γνώσεων για το φυσικό κόσμο (τη ζωή, την πορεία ανάπτυξης, τις ανάγκες και την φροντίδα των φυτών).
- ✓ Η βίωση συναισθημάτων χαράς, δημιουργίας, συνεργασίας και υπευθυνότητας που δημιουργούνται από την συμμετοχή στην διαδικασία της φροντίδας των φυτών.
- ✓ Ο εμπλουτισμός του λεξιλογίου τους με καινούργιες λέξεις, που αφορούν στα ονόματα φυτών, τις ανάγκες τους, στην πορεία της ανάπτυξης τους κτλ.
- ✓ Η καλλιέργεια δεξιοτήτων με το χειρισμό των κηπευτικών εργαλείων και τις διάφορες φροντίδες που απαιτούνται.

«Το παρτέρι μου χρειάζεται περιποίηση.»

- ✓ Η καλλιέργεια προμαθηματικών εννοιών, όπως: η κατανόηση της έννοιας του χρόνου μέσω της παρακολούθησης της ανάπτυξης των φυτών, οι διάφορες ταξινομήσεις και κατηγοριοποιήσεις των φυτών (ποια σπέρνονται, ποια φυτεύονται κτλ.),
- ✓ Η ανάπτυξη της νοημοσύνης τους καθώς απαιτείται η επινόηση λύσεων σε προβλήματα, όπως π.χ. πώς θα στηρίξουμε αυτό το φυτό ή πώς μπορούμε να φτιάξουμε ένα φυτώριο, πού είναι καλύτερα να τοποθετήσουμε τα φυτά κτλ.

16.2 Οργάνωση της δραστηριότητας

Πολλές δραστηριότητες στον παιδικό σταθμό μπορούν να αποτελέσουν ερεθίσματα, που θα προκαλέσουν το ενδιαφέρον των παιδιών και θα τα οδηγήσουν σε διάφορες καλλιέργειες των φυτών. Τέτοιες δραστηριότητες μπορεί να είναι: Μία επίσκεψη στη φύση, ένα τραγούδι, μια κουκλοθεατρική παράσταση, η αφήγηση μιας ιστορίας.

Ο/η παιδαγωγός με αφορμή τις παραπάνω εμπειρίες προκαλεί συζήτηση και προτείνει στα παιδιά μια καλλιέργεια. Τα ενθαρρύνει να μιλήσουν, να κάνουν σχέδια και προτάσεις. Στη συνέχεια γίνεται η οργάνωση και ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων και τα παιδιά προχωρούν στην εφαρμογή τους.

16.3 Ιδέες για την καλλιέργεια φυτών

Μπορούμε να σπείρουμε ή να φυτέψουμε φυτά μέσα στην τάξη σε διάφορα άχρηστα σκεύη που έχουν την μορφή γλάστρας και τα βρίσκουμε στη γωνιά του άχρηστου υλικού, π.χ. τενεκεδένια ή πλαστικά κουτιά, πήλινα σκεύη από γιαούρτι, χάρτινα σκεύη κτλ. Αν αγοράσουμε γλάστρες, προτιμούμε τις πήλινες από τις πλαστικές. Τα παιδιά μπορούν προηγουμένως να βάψουν και να διακοσμήσουν τα άχρηστα δοχεία αλλά και τις έτοιμες πήλινες γλάστρες. Δεν πρέπει να παραλείψουμε να κάνουμε μια τρύπα στη βάση του δοχείου για να φεύγει το περισσευούμενο νερό.

- ✿ **Σπόροι όσπριων (φασόλια, φακές, ρεβίθια) και δημητριακών (σιτάρι)** είναι μια καλλιέργεια που συνήθως εφαρμόζεται στους παιδικούς σταθμούς, γιατί δίνει γρήγορα, εύκολα και εντυπωσιακά αποτελέσματα. Μπορούμε να τα σπείρουμε σε χώμα ή σε ένα στρώμα από υγρό βαμβάκι.
- ✿ **Σπόροι φρούτων και λαχανικών.** Τους σπόρους αυτούς μπορούν να τους φέρουν τα παιδιά από το σπίτι τους ή να τους εξασφαλίσουμε από τον παιδικό σταθμό. Συνήθως φυτρώνουν πιο γρήγορα, αν προηγουμένως τους μουσκέψουμε.
- ✿ **Βολβοί λουλουδιών.** Μπορούμε να τους φυτέψουμε στο χώμα του κήπου ή σε γλάστρα το φθινόπωρο, για να ανθίσουν την άνοιξη. Βολβοί που αναπτύσσονται εύκολα και δίνουν ωραία λουλούδια είναι ο νάρκισσος και το ζουμπούλι. Μπορούμε όμως να φυτέψουμε και βολβούς κρεμμυδιών.

Μια άλλη ιδέα είναι η εξής: να φυτέψουμε κάποιους βολβούς στο χώμα και κάποιους να τους τοποθετήσουμε μέσα σε ένα διάφανο δοχείο γεμάτο κατά τα 2/3 με νερό και βότσαλα. Τους τοποθετούμε με τις ρίζες προς τα κάτω και με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε μόλις να αγγίζουν το νερό. Οι βολβοί αυτοί θα ανθίσουν πολύ πιο σύντομα. Έτσι τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία: α) να γνωρίσουν δύο διαφορετικούς τρόπους καλλιέργειας των βολβών, β) να παρατηρήσουν τα στάδια ανάπτυξης των φυτών που φυτρώνουν μέσα στο νερό και γ) να συγκρίνουν την ταχύτητα της ανάπτυξης των φυτών στις δύο περιπτώσεις.

- ✿ **Πατάτες και άλλοι κόνδυλοι.** Μπορούμε να βυθίσουμε τη μια άκρη της πατάτας ή οποιουδήποτε άλλου κονδύλου σε ένα δοχείο με νερό και να την τοποθετήσουμε σε ζεστό και σκοτεινό μέρος. Μόλις βγάλει βλαστάρι, τη φυτεύουμε στο χώμα. Ένας άλλος τρόπος είναι να κόψουμε σε κομμάτια μια πατάτα ή κόνδυλο που έχει ήδη φύτευσε φροντίζοντας, πριν τα φυτέψουμε, να ελέγχουμε αν υπάρχουν σε κάθε κομμάτι μία τουλάχιστον φύτευσε (μάτι).

«Κοιτάξτε τι πρωτότυπες καλλιέργειες έχουμε κάνει!»

- ✿ **Αβοκάντο.** Το αβοκάντο είναι ένα τροπικό φυτό που πολλά παιδιά πιθανότατα δεν γνωρίζουν, είναι όμορφο και γίνεται αρκετά ψηλό. Μπορούμε, αφού φάμε αβοκάντο με τα παιδιά, να κρατήσουμε τους σπόρους και να τους καλλιεργήσουμε. Κάθε αβοκάντο

έχει ένα σπόρο σε μέγεθος και σχήμα μικρού αυγού, που βρίσκεται στο εσωτερικό του. Τοποθετούμε το σπόρο σε ένα γυάλινο δοχείο με νερό με το φαρδύ του μέρος προς τα κάτω. Προσέχουμε, ώστε ο σπόρος να μην είναι βυθισμένος, αλλά να αγγίζει απλώς το νερό. Μπορούμε να τον στηρίξουμε στερεώνοντάς τον με οδοντογλυφίδες στο στόμιο του δοχείου. Όταν το φυτό φτάσει σε ύψος 20 εκ. περίπου, κόβουμε τις άκρες των βλαστών του, για να πυκνώσει και να φουντώσει. (Ουίν Μ. και Πόρτσερ Μ., 1981, σελ 147).

«Ο κήπος μας θέλει φύτεμα για να γίνει πιο ωραίος»

❁ **Διάφορα φυτώρια.** Μπορούμε να δημιουργήσουμε φυτώρια με διάφορα φυτά όπως μαϊντανό, σέλινο, ντομάτες, πιπεριές, μελιτζάνες, βασιλικό, δυόσμο κτλ. μέσα σε άχρηστα παραλληλεπίπεδα κουτιά ή να αγοράσουμε έτοιμα. Όταν φυτρώσουν τα μικρά φυτά, τα παιδιά μπορούν να τα μεταφυτέψουν στο χώμα όλα μαζί ή στη δική του γλάστρα το καθένα. Αν είναι πολλά, μπορούν να πάρουν και στο σπίτι τους.

❁ **Φύτεμα δένδρων ή θάμνων.** Αγοράζουμε έτοιμα δενδρύλλια, της ελληνικής κατά προτίμηση φύσης, που ταιριάζουν καλύτερα στο περιβάλλον της χώρας μας και στις κλιματολογικές συνθήκες (π.χ. πικροδάφνες, πεύκα, λεύκες, ελιές, κληματαριά κτλ.) και τα φυτεύουμε στην αυλή ή σε άλλο χώρο, όπου μπορούν να συμμετέχουν και οι γονείς των παιδιών.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε τη φροντίδα των φυτών της τάξης μας.

Είναι μια δραστηριότητα που απαιτεί ευθύνη.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Η καλλιέργεια φυτών είναι μια δραστηριότητα που αρέσει πολύ στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, γιατί τα φέρνει σ' επαφή με τη φύση.

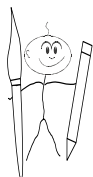
Συντελεί στην αισθητική καλλιέργεια, την ανάπτυξη δεξιοτήτων, στην απόκτηση γνώσεων, στη γλωσσική καθώς και στη συναισθηματική τους εξέλιξη.

Ο/η βρεφονηπιοκόμος παρέχει διάφορα ερεθίσματα, έτσι ώστε να ευαισθητοποιήσει τα παιδιά και στη συνέχεια τους προτείνει ιδέες για τη καλλιέργεια φυτών, ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν σε κάθε παιδικό σταθμό.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να εξηγήσεις με ποιο τρόπο η καλλιέργεια φυτών βοηθά τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας να κατανοήσουν την έννοια του χρόνου.
2. Να εξηγήσεις τους λόγους για τους οποίους αρέσει στα παιδιά να ασχολούνται με την καλλιέργεια των φυτών.

Προτεινόμενες εργασίες

1. Να φυτέψετε ή να σπείρετε φυτά της επιλογής σας στο χώρο του εργαστηρίου.
2. Να οργανώσετε μια δραστηριότητα σποράς ή φυτέματος με τα παιδιά του παιδικού σταθμού όπου κάνετε την πρακτική σας άσκηση.